

**INFORMACIJA O REALIZACIJI
PROJEKTA SOLARI 5000+ (70MW) ZA FIZIČKA I PРАВNA LICA**

April 2024. godine

1. UVOD

Imajući u vidu inicijative i sporazume na međunarodnom nivou, kao što su UN Agenda za održivi razvoj do 2030. godine, Pariski sporazum o klimatskim promjenama, Evropski zeleni sporazum, Sofijska deklaracija za Zelenu agendu za Zapadni Balkan i druge, evidentno je da primat razvoja na globalnom nivou uzima transformacija ka održivom razvoju, uz podršku mjerama zaštite životne sredine i borbe protiv negativnih uticaja klimatskih promjena. Kao potpisnica navedenih inicijativa i sporazuma, Crna Gora je u obavezi da politike definisane ovim dokumentima integriše u svoje razvojne prioritete.

Crna Gora je jedna od država članica Okvirne konvencije Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama (UNFCCC), čije nacionalne emisije gasova sa efektom staklene bašte iznose samo 0,009% od ukupne globalne emisije. Ipak, Crna Gora je suštinski posvećena da svojim razvojnim potencijalima upravlja na odgovoran i održiv način i sa minimalnim uticajem na životnu sredinu i promjenu klime.

S tim u vezi, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je finalizovalo reviziju Nacionalno utvrđenog doprinosa (NDC), sa ciljem obezbijedenja dodatnog smanjenja nacionalnih emisija gasova sa efektom staklene bašte, ali i istovremeno vodeći računa o imperativu ekonomskog razvoja države, omogućavajući na taj način održivo kretanje u pravcu dugoročne dekarbonizacije. Vlada Crne Gore je 03. juna 2021. godine usvojila Izvještaj za pripremu ažuriranog nacionalnog utvrđenog doprinosa (NDC) iz 2020. godine. Revizijom nacionalno utvrđenog doprinosa postavljena je nova ciljna vrijednost smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte (GHG) od 35% do 2030 u odnosu na baznu 1990. godinu, odnosno smanjenje emisija GHG za 2117 kilotona do 2030. Ovaj cilj je moguće ostvariti uz mjere koje su utvrđene u ključnim nacionalnim strateškim i razvojnim planovima. Nacionalnim utvrđenim doprinosom iz 2020. godine definisan je set mjera iz oblasti energetike, odnosno definisane su četiri mjere u oblasti energetike i proizvodnje grijanja (rekonstrukcija TE Pljevlja, razvijanje mreže centralnog grijanja, korišćenja obnovljivih izvora energije, rekonstrukciju malih HE), zatim šest mjera sa ciljem povećanja energetske efikasnosti u zgradama i električnoj opremi, dok se jedna mjera odnosila na saobraćaj.

Savjet ministara Energetske zajednice je u decembru 2022. godine utvrdio nove ciljeve smanjenja emisija GHG za države članice Energetske zajednice, tako da je nova ciljna vrijednost za Crnu Goru smanjenje emisija GHG od 55% do 2030. godine, odnosno 2,42 MtCO₂eq. U tom smislu, sljedeće ažuriranje nacionalno utvrđenog doprinosa Crne Gore koje je planirano 2025. godine, treba da uzme u obzir novonastalu okolnost.

Istovremeno, Energetska zajednica je utvrdila i nove ciljeve povećanja udjela obnovljivih izvora energije u ukupnoj finalnoj bruto potrošnji energije, koji za Crnu Goru iznosi 50% do 2030. godine u odnosu na dosadašnjih 33%.

Razvoj obnovljivih izvora energije postavljen je kao prioritet u narednom periodu u skladu s međunarodnim obavezama. Iz tog razloga, planira se realizacija značajnog broja investicija u cilju razvoja ovog sektora.

U skladu sa definisanim strateškim pravcima u ovoj oblasti, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je u prethodnom periodu u saradnji sa Elektroprivredom Crne Gore (u daljem tekstu: EPCG), Fondom za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Eko-fond), Crnogorskim elektrodistributivnim sistemom - CEDIS i drugim nadležnim organima, realizovalo I fazu projekta SOLARI 3000 + i SOLARI 500+. Takođe, inicirane su aktivnosti u cilju stvaranja uslova za nastavak, odnosno realizaciju projekta 5000+ za fizička i pravna lica, opsega snage od 10 kW do 1000 kW.

Na osnovu gore navedenog, pristupiće se sklapanju Sporazuma o realizaciji projekta Solari 5000+ za fizička i pravna lica opsega snage od 10kW do 1000 kW, između Fonda za zaštitu životne sredine i Elektroprivrede Crne Gore, kojim će biti regulisane obaveze između sporazumnih strana na realizaciji projektnih aktivnosti.

Zasnovan na pozitivnim efektima projekta SOLARI 3000+ i SOLARI 500+, kao i enormnim interesovanjem korisnika, projekat SOLARI 5000+ ima za cilj da dalje doprinese ostvarenju energetske i klimatske ciljeve kojima Crna Gora teži, kao i ispunjavanju međunarodno preuzetih obaveza u ovoj oblasti. Istovremeno, realizacija projekta treba da doprinese i smanjenju energetske siromaštva, jednom takođe važnom izazovu sa kojim se suočavaju sve zemlje u razvoju u vremenima globalne energetske krize.

I. Zakonska regulativa Crne Gore koja definiše postupak postavljanja fotonaponskih panela

Zakonom o energetici ("Službeni list Crne Gore" br. 005/16, 051/17, 082/20, 029/22, 152/22), fotonaponski sistem je definisan kao sistem za proizvodnju električne sunčeve energije. Članom 96 pomenutog zakona definisana je proizvodnja električne energije za sopstvene potrebe. Fotonaponski sistem uključuje: fotonaponske panele (module), montažnu potkonstrukciju za potrebe pričvršćenja fotonaponskih panela na krovnu površinu objekta, inventore, kablovske vodove za priključenje sistema, ormare i zaštitnu energetsku opremu, sistem nadzora/monitoringa nad fotonaponskim sistemom, pametno brojilo, ostali materijal za stavljanje sistema u funkcionalne stanje.

Instaliranjem fotonaponskih sistema, krajnji korisnik postaje tzv. kupac-proizvođač, koji ima svoje potrebe za energijom podmiruje iz sopstvenog izvora, a eventualni višak/manjak električne energije u određenom momentu, predaje/preuzima kroz distributivnu mrežu, a što se finansijski saldira na nivou godine. Korisnici otplaćuju sistem u jednakim mjesečnim ratama kroz račun za utrošenu električnu energiju. Na ovaj način korisnik u projektu postaje vlasnik male solarne elektrane, koja je kapacitetom predviđena da približno (ili u potpunosti) zadovoljava njegove potrebe za električnom energijom.

Konačni energetske bilansi, u najvećoj mjeri zavise od tehničkih mogućnosti za priključenje sistema odgovarajuće snage kao i od raspoloživosti krovne površine za smještaj fotonaponskih modula. Ukoliko korisnik nema dovoljno krovne površine za smještaj odgovarajućeg broja modula ili nema tehničkih uslova za instalaciju sistema odgovarajuće snage, pristupiće se dodatnim analizama i pregovorima.

II. Uslovi za priključenje fotonaponskih panela na elektro distributivni sistem

Zakonom o energetici, odredbom člana 96, propisano je da krajnji kupac koji proizvodi električnu energiju iz obnovljivih izvora ili visokoeffikasne kogeneracije za sopstvene potrebe sa povremenom predajom viška proizvedene električne energije u distributivni sistem - *kupac - proizvođač*, u postrojenju instalisane snage koja ne prelazi vrijednost priključne snage krajnjeg kupca ima pravo da proizvedenu električnu energiju troši za sopstvene potrebe, skladišti i prodaje višak proizvedene električne energije, individualno ili putem agregacije sa drugim kupcima. Instalacije u kojima ovo lice, kupac - proizvođač proizvodi ili skladišti električnu energiju smatraju se unutrašnjim instalacijama kupca-proizvođača. Operator distributivnog sistema dužan je da vrši mjerenje količina predate i preuzete električne energije od strane kupca - proizvođača na mjestu konekcije kupca - proizvođača i distributivnog sistema i procjenu ili mjerenje proizvedene električne energije na mjestu konekcije instalacija za proizvodnju električne energije i instalacija za potrošnju električne energije kupca - proizvođača.

Stavom 5 istog člana propisana je obaveza snabdjevača da *otkupljuje višak* proizvedene električne energije po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju, dok je osnovica za mjesečni obračun između snabdjevača i kupca - proizvođača neto razlika zbira predate električne energije kupca - proizvođača na mjestu konekcije i rezultata iz stava 7 ovog člana i preuzete električne energije. Završni obračun količina predate i preuzete električne energije snabdjevač vrši 1. aprila svake godine za prethodnih 12 mjeseci, a obračunati višak dužan je da plati kupcu - proizvođaču po cijeni energije iz ugovora o snabdijevanju, bez obračunavanja naknada utvrđenih ovim zakonom, u tarifi u kojoj je energija proizvedena. Kupac - proizvođač ima pravo da iznos viška energije po cijeni iz ugovora o snabdijevanju, iskoristi za plaćanje fiksnog dijela računa, dok troškove balansiranja koje prouzrokuje kupac - proizvođač plaća snabdjevač.

Takođe, članom 97 propisano je da se priključenje postrojenja za proizvodnju energije, vrši (shodno članu 175) na osnovu zahtjeva za priključenje objekta na prenosni ili distributivni sistem koji podnosi vlasnik objekta ili investitor.

Operator je dužan da zaključi ugovor sa podnosiocem zahtjeva i **obezbjedi prioritet u priključenju energetskih objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora**, ako ne postoje tehnička ograničenja u prenosnom ili distributivnom sistemu i ako uređaji i instalacije objekta koji se priključuje ispunjavaju uslove utvrđene zakonom i tehničkim propisima.

Imajući u vidu navedeno, shodno pozitivnim propisima iz oblasti energetike, koji regulišu materiju postavljanja foto naponskih panela, priključenja i proizvodnje energije i razmjene energije na mjestu konekcije, ne postoje ograničenja koja bi uticala na realizaciju Projekta.

2. CILJ PROJEKTA

Projektom Solari 5000+ (70MW) se postižu sljedeći ciljevi:

- ✓ **podsticaj razvoju zelene ekonomije;**
- ✓ **promovisanje i povećanje pristupnosti obnovljivim izvorima energije i uvođenje mjera energetske efikasnosti za značajan broj domaćinstava i pravnih lica;**
- ✓ **zaštita životne sredine i smanjenje emisije CO₂;**
- ✓ **davanje doprinosa energetske tranziciji, koja se ogleda u smanjenju korišćenja fosilnih goriva – uglja i nafte u proizvodnji električne energije i njihovom supstitucijom obnovljivim izvorima energije;**
- ✓ **nisko karbonski razvoj kroz povećanje energetske efikasnosti, samostalnosti, sigurnosti u snabdijevanju, smanjenju potrošnje energije, a time i pratećih troškova;**
- ✓ **proizvodnja električne energiju za sopstvene potrebe;**
- ✓ **smanjenje tehničkih gubitaka u prenosnoj i distributivnoj mreži;**
- ✓ **davanje olakšica privatnim i pravnim licima**
- ✓ **podizanje standarda domaćinstava i pravnih lica.**

S obzirom na solarni potencijal Crne Gore, kao i gustinu naseljenosti za potrebe ovog projekta, regionalna zastupljenost ugradnje fotonaponskih sistema je sljedeća:

- ✓ 40% instalacija u južnoj regiji;
- ✓ 40% instalacija u centralnoj regiji;
- ✓ 20% instalacija u sjevernoj regiji.

Pozitivni efekti projekta su višestruki, kako sa finansijskog aspekta za domaćinstva, privredu, fizička lica i EPCG, i isto tako i sa aspekta očekivanja međunarodne zajednice u cilju smanjenja emisije štetnih gasova i povećanja korišćenja obnovljivih izvora energije.

Korisniku projekta se pruža mogućnost da instalira odgovarajući fotonaponski sistem, otplaćujući ga u jednakim mjesečnim iznosima u visini svog prosječnog mjesečnog računa za električnu energiju. Pri tome, maksimalni period otplate investicije iznosi 10 godina. Korisnici koji posjeduju obračunsko brojilo sa mjerenjem snage (tzv. maksigraf) i žele instalaciju fotonaponskog sistema, pored mjesečnog iznosa za otplatu fotonaponskog sistema, zadržavaju obavezu mjesečnog izmirivanja stavke "Angažovanje mrežnog kapaciteta", što će u konačnom mjesečnom iznosu biti na nivou prosječnog mjesečnog računa za električnu energiju.

EPCG budućim vlasnicima fotonaponskih sistema obezbjeđuje popust u iznosu od 10% od ugovorene vrijednosti investicije, a Eko-fond odobrava subvenciju u iznosu od 10%.

Za korisnike je projekat prihvatljiv s obzirom na to da je iznos mjesečne rate investicije (instalacije fotonaponskih sistema) jednak prosječnom mjesečnom računu električne energije (koji bi korisnici takođe plaćali ukoliko ne bi instalirali fotonaponske sisteme), dok instalacijom fotonaponskih sistema, nakon otplate (investicije instalacije fotonaponskih sistema) računi za električnu energiju su zanemarljivi, a korisnici imaju mogućnost da sami generišu svoju električnu energiju i na taj način se štite od potencijalnih povećanja cijena u budućnosti.

Period povraćaja investicije je do 10 godina što investiciju čini takođe prihvatljivom i za EPCG kao investitora. EPCG takođe ostvaruje benefit, na način što otkupljuje višak električne energije i plasira je na tržištu.

Projekat ima dvije kategorije korisnika - domaćinstva i pravna lica.

Realizacijom projekta će se značajnom broju domaćinstava obezbijediti mogućnost da uz subvencionisanje dijela troškova, kupe i ugrade fotonaponske panele od 10 do 1000kW, proizvode energiju za sopstvene potrebe, i u slučaju proizvodnje viška energije istu distribuiraju u sistem.

Pravnim licima - korisnicima Projekta će se obezbijediti mogućnost ugradnje fotonaponskih panela snage od 10-1000 kW pod istim uslovima kao i za domaćinstva, s tim što je procedura postavljanja, odnosno ugradnje shodno odredbama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata kompleksnija, a samim tim i skuplja.

Ovaj projekat je značajan za korisnike u smislu da oni kupuju fotonaponske sisteme od EPCG i otplaćuju ih kroz mjesečne rate. Tokom otplaćivanja subjekti kroz mjesečne račune za električnu energiju vrše otplatu fotonaponskih sistema, iz razloga što oni sami generišu svoju električnu energiju od trenutka puštanja fotonaponskih sistema u rad. Nakon otplate poslednje rate, korisnici nemaju nikakvu obavezu po pitanju ovog projekta i plaćanja ka EPCG, osim u slučaju razmjene viška i manjka električne energije, što bi na godišnjem nivou trebalo da bude zanemarljivo.

Benefiti za korisnike Projekta su sljedeći:

- Dugoročno umanjeње računa za električnu energiju – kao primarni pozitivni efekat za korisnike, sa obzirom na to da nakon otplate fotonaponskih sistema korisnik sam proizvodi svoju električnu energiju;
- Rata za kredit od EPCG će biti približno jednaka prosječnom mjesečnom računu i to je iznos koji bi Korisnik plaćao u budućnosti i da nije dio projekta, jer bi EPCG plaćao

račune za utrošenu električnu energiju, samo ovim projektom plaćanje bi trajalo ograničeno, dok se kredit ne isplati;

- Korišćenje obnovljivog izvora energije koji ne generiše štetne materije i ne zagađuje okolinu, samim tim će korisnik biti u zdravijem i čistijem okruženju;
- Pozitivan efekat zaštite od očekivanog rasta cijene električne energije u budućnosti – rata se ne mijenja sa promjenom cijene električne energije;
- Za organizaciju nabavke, isporuke i ugradnje Sistema, EPCG će takođe pružiti logističku podršku, dok korisnici podnose zahtjev uz minimalan broj administrativnih procedura;
- Kamata po kojoj korisnici dobijaju sredstva jednaka je kamati koju EPCG dobija od finansijske institucije;

Projekat SOLARI 5000+ podstiče i promovise korišćenje obnovljivih izvora energije u cilju sprovođenja mjera za smanjenje emisije CO₂, što predstavlja jedan od načina na koji se prirodni resursi i energija koriste na najpovoljniji način za životnu sredinu, odnosno poboljšava i ostvaruje efikasna zaštita životne sredine, kao osnovni uslov održivog razvoja, što doprinosi ostvarenju strateških ciljeva Vlade Crne Gore, koje sprovodi Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.

3. AKTIVNOSTI NA PRIPREMI REALIZACIJE PROJEKTA

U pripremnoj fazi od strane EPCG izrađena je neophodna projektna dokumentacija i to:

- ✓ Scenario za realizaciju projekta Solari 5000+;
- ✓ Projektni zadatak;
- ✓ Poslovni plan;
- ✓ Studija izvodljivosti projekta Solari 5000+;
- ✓ Idejno tehničko rješenje projekta SOLARI 5000+ fotonaponski sistemi sa opsegom snage 10 kW - 1000 kW;
- ✓ Tehnička specifikacija;
- ✓ Međunarodni javni poziv domaćim i međunarodnim finansijskim institucijama za obezbjeđivanje finansijskih sredstava za finansiranje projekta Solari 5000+ za fizička i pravna lica opsega snage od 10 kW do 1000kW.

4. KRITERIJUMI PRI RANGIRANJU KORISNIKA I BODOVANJE

Za fizička i pravna lica i kućne zajednice zgrada spratnosti do 4 sprata koja su, u skladu sa obimom potrošnje električne energije, kandidati za instaliranje fotonaponskih sistema, osnovni kriterijum za rangiranje je redosled prispjeća prijava, ukoliko ujedno ispunjavaju i sve neophodne tehničke uslove.

5. VRIJEDNOST PROJEKTA

Ukupna procijenjena vrijednost Projekta je 70.000.000,00 eura sa uračunatim PDV-om.

Projektovana cijena ugradnje panela obuhvata najmanje sljedeće troškove:

- izrada tehničke dokumentacije, koja za individualne stambene objekte može biti i tipski projekat dobijen od proizvođača;
- fotonaponskog panela i inventera i nosive podkonstrukcije;
- DC razvod, AC razvod i razvodni ormar; i
- elektromontažnih radova.

6. NAČIN FINANSIRANJA

Nosilac Projekta je EPCG.

Projekat se finansira 100% sredstvima EPCG, odnosno kreditnim sredstvima EPCG koja se obezbjeđuju kroz Međunarodni javni poziv domaćim i međunarodnim finansijskim institucijama za obezbjeđivanje finansijskih sredstava za finansiranje projekta Solari 5000+ za fizička i pravna lica, opsega snage od 10kW do 1000kW.

Fizička i pravna lica (vlasnici fotonaponskih sistema) otplaćuju u ratama 80% investicije, dok Eko-fond i EPCG subvencionišu preostalih 20% vrijednosti investicije. Sledstveno tome, Eko-fond obezbjeđuje dio sredstava za realizaciju Projekta odnosno subvenciju krajnjim korisnicima Projekta u iznosu od 10% iznosa troškova koja se uplaćuju na račun EPCG na osnovu fakture za izvršene usluge ugradnje fotonaponskih panela za fizička i pravna lica.

Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Eko-fond aktivno učestvuju u realizaciji Projekta, u skladu sa ciljevima osnivanja Eko-fonda i pozitivnim propisima koji regulišu oblast životne sredine.

Međusobni odnosi EPCG i Eko-fonda definišu se Sporazumom.

SREDSTVA EKO-FONDA

Ključan izvor finansiranja djelatnosti Eko-fonda pored eko naknada su sredstva koja se prikupljaju prodajom emisionih kredita na javnoj aukciji u skladu sa **Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list Crne Gore", br. 73/19)**. Naime, ovim zakonom uređuje se politika zaštite od negativnih uticaja klimatskih promjena, smanjivanje emisija gasova sa efektom staklene bašte i zaštita ozonskog omotača. Istim su propisani načini zaštite od klimatskih promjena, koji se sprovode smanjivanjem emisija gasova sa efektom staklene bašte i supstanci koje oštećuju ozonski omotač do naučno utvrđenog neophodnog nivoa, na isplativ i ekonomski efikasan način. Na osnovu ovog zakona donijeta je **Uredba o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte ("Službeni list Crne Gore", br. 08/20)**, kojom su utvrđene aktivnosti, odnosno djelatnosti koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte, ukupan iznos emisionih kredita koji se dodjeljuje u odnosu na početno stanje emisija gasova sa efektom staklene bašte, način sprovođenja aukcije za dodjelu emisionih kredita, minimalna cijena emisionih kredita ponuđenih na aukciji, dodjela besplatnih emisionih kredita, namjena sredstava prikupljenih po osnovu aukcije za dodjelu emisionih kredita i način evidencije dodijeljenih emisionih kredita, njihovog prenosa i korišćenja.

Shodno ovom zakonu, operater stacionarnog postrojenja koje obavlja aktivnosti, odnosno djelatnosti koje dovode do emitovanja gasova sa efektom staklene bašte, dužan je da pribavi dozvolu za emisiju gasova sa efektom staklene bašte prije početka rada postrojenja, kao i da **obezbjedi emisioni kredit za svaku jedinicu ekvivalentne emisije ugljen-dioksida**, koju ostvaruje. Dozvolu izdaje organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine - Agencija za zaštitu životne sredine, na period od deset godina.

Alokaciju emisijih kredita vrši Vlada, sprovođenjem javnih aukcija ili besplatnom dodjelom, u skladu sa Zakonom i Uredbom.

Vlada Crne Gore je donijela Odluku o alokaciji sredstava prikupljenih sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisijih kredita za 2022 godinu, **kojom je su prikupljena sredstva u iznosu od 9.255.775 eura**. Dobijena sredstva su uplaćena na račun Eko-fonda i mogu se koristiti za zaštitu i unapređenje životne sredine, podsticanje proizvodnje obnovljivih izvora energije i podsticanje Inovacija u skladu sa Strategijom pametne specijalizacije. Ukupan iznos sredstava kojima Eko-fond može raspolagati iznosi 7.867.409 eura, dok je preostali dio u iznosu od 1.388.366 eura porez na dobit. Vlada je usvojila predlog Komisije za sprovođenje javne aukcije da se 4.100.000 eura odnosno 52,11% sredstava izdvoji za podsticanje proizvodnje obnovljivih izvora energije, **odnosno ko-finansiranje projekta SOLARI 3000+ I SOLARI 500+**.

Kako bi se obezbijedila sredstva Eko-fonda za realizaciju projekta SOLARI 5000+ neophodno je sprovođenje javne aukcije za dodjelu emisijih kredita za 2023. godinu. Istovremeno, dodjela emisijih kredita je veoma važan dio zakonodavstva Evropske unije u oblasti životne sredine i klimatskih promjena i doprinijela bi ispunjenju završnih mjerila u okviru pregovaračkog poglavlja 27. Ovdje veoma važno naglasiti i potrebu da se dio sredstava koja operateri stacionarnih postrojenja plaćaju za kupovinu emisijih kredita za emisije gasova sa efektom staklene bašte reinvestiraju u proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora i na taj način doprinese dugoročnom smanjenju emisija ovih gasova i postepenom prelasku na električnu energiju iz čistih izvora.

7. UPRAVLJANJE PROJEKTOM I IMPLEMENTACIJA

Institucije nadležne za različite aspekte upravljanja projektom

1. **EPCG** – nosilac projektnih aktivnosti, vrši sledeće projektne aktivnosti: priprema javnog poziva za finansiranje projekta, priprema javnog poziva za nabavku opreme, priprema javnog poziva za korisnike - fizička i pravna lica opsega snage od 10kW do 1000kW, razmjena informacija sa potencijalnim korisnicima, organizacija poslova ugradnje foto-naponskih sistema, formiranje arhive i elektronske baze podataka o podnosiocima zahtjeva - korisnicima koji ispunjavaju uslove javnog poziva.
2. **Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Eko-fond** - učestvuju u upravljanju Projektom kroz učešće u radu Projektnog odbora, Koordinacionog tima, i drugim radnim tijelima zaduženim za realizaciju pojedinih projektnih aktivnosti, te obavljaju aktivnosti redovnog izvještavanja i informisanja Vlade Crne Gore.

JAVNI POZIVI

EPCG je objavio dva javna poziva, i to:

1. Javni poziv za obezbjeđivanje finansijskih sredstava za finansiranje projekta;
2. Javni poziv za korisnike projekta, odnosno fizička i pravna lica zainteresovana za ugradnju fotonaponskih panela opsega snage od 10kW do 1000kW.

VREMENSKI OKVIR REALIZACIJE- 2 GODINE

8. VISINA SUBVENCIIJA /SREDSTAVA KOJA SE DODIJELJUJU KORISNICIMA

Korisnik ostvaruje pravo na popust u iznosu od 10% ukupno vrijednosti prihvatljivih troškova za instalaciju fotonaponskih sistema uključujući PDV od strane EPCG a takođe korisnik ima pravo na subvenciju od strane Eko-fonda u iznosu od 10%.

Predlog je da visina subvencije koju bi odobrila Vlada Crne Gore, krajnjim korisnicima bude 20%, koja bi se obezbijedila na način da Eko-fond subvencionise 10% troškova za instalaciju fotonaponskih sistema uključujući PDV, a koja bi se obezbijedila sprovođenjem javne aukcije za dodjelu emisisionih kredita stacionarnim postrojenjima za emisije CO2 u skladu sa Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, dok bi EPCG učestvovala takođe sa 10% krajnjim korisnicima.

9. KORISNICI I USLOVI ZA UČEŠĆE U PROJEKTU

U projektu Solari 5000+ (70MW) mogu učestvovati:

- Vlasnici/suvlasnici individualnog objekta, vlasnici/suvlasnici stambenih objekata jedinica u okviru stambenih zgrada spratnosti do 4 sprata;
- Objekti izgrađeni u skladu sa zakonskom regulativom, kojom je uređeno prostorno planiranje i izgradnja objekata;
- Objekti sa odobrenom priključenom snagom koja mora biti jednaka ili veća od snage fotonaponskog sistema koja se planira instalirati, a shodno važećem Zakonu o energetici, član 96 stav 1;
- Objekti sa trofaznim priključkom na distributivnu mrežu;
- Redovne platiše tj. pravo učešća u projektu imaju potrošači koji redovno izmiruju svoje mjesečne obaveze po pitanju računa za utrošenu energiju;
- Objekti sa krovnim površinama koje imaju dobar solarni potencijal;

Pored navedenih, dodatni uslovi za učešće u Projektu su da:

- objekat posjeduju jednu ili više krovnih površina orjentisanih južno, jugoistočno ili jugozapadno (krovne površine sa dobrim solarnim potencijalima);
- objekat posjeduju ravne krovne površine koje imaju dobar solarni potencijal;
- objekat izgrađen na osnovu odgovarajućeg akta u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Sl. list Crne Gore" br.067/17; 044/18, 063/18, 011/19 082/20, i 086/22) i svaki drugi koji je navedenim ili posebnim zakonom izjednačen;
- postojeće brojilo za obračun električne energije koje se vodi na istog investitora solarnog sistema.

Za fizička i pravna lica i kućne zajednice zgrada spratnosti do 4 sprata koja su, u skladu sa obimom potrošnje električne energije, kandidati za instaliranje fotonaponskog sistema, osnovni kriterijum za rangiranje je redosled prispjeća prijave, ukoliko ujedno ispunjavaju sve neophodne tehničke uslove.